

چرتکه

بررسی ماجرای دو استعفا و یک استیضاح

استعفای رستم قاسمی چه تفاوتی با عبدالملکی دارد؟

بخش اقتصاد– رستم قاسمی پس از جنجال‌های فراوان و تایید و تکذیب چندباره استعفایش، بالاخره متن استعفانامه خود را به رییس جمهوری داد. وی در حالی دست به کار نگارش این نامه شد که حسینی، معاون پارلمانی رییس جمهوری در گفتگو با ایرنا حتی جانشین وی را اعلام کرده بود و از جدایی قریبالوقوع رستم قاسمی خبر داده بود.

معاون رییس جمهوری از بذپاش به عنوان گرینه جانشین رستم قاسمی نام برد . همین مساله سبب شد توانگر، نماینده نزدیک به قالیباف در مجلس در توییتی بنویسد: «هر وزارتخانه‌ای که احتمال تغییر آن می‌رود این آقای همه جا گزیننه، از طریق یکی از معاونین به رییس جمهور برای تصاحب آن کرسی فشار می آورد. آقای مهندس! مگر چقدر توانایی دارید که هم می‌توانی شهردار شوید هم وزیر راه هم وزیر صمت هم وزیر رفاه؟ برادر من!چرا این قدر ولع قدرت داری؟»

به نظر می‌رسد اگر رستم قاسمی همچنان دست به کار نوشتن نامه نمی‌شد، از سوی رییس‌جمهوری حکم برکناری را دریافت می‌کرد.

ماجرا برای رستم قاسمی از میانه شهریور آغاز شد. وقتی که خبر دستگیری مشاور وی، قاسم مکارم شیرازی بر خروجی خبرگزاری‌ها قرار گرفت. همان زمان بود که وی به دلیل دیسک کمر در بیمارستان بستری شد و تلاش کرد از پاسخ دادن در این خصوص طفره برود. البته وی بیانیه‌ای با این مضمون که به زودی به موضع رسیدگی می‌شود صادر کرد.قاسمی در بخشی از این بیانیه تاکید کرده بود:«اینجانب به عنوان وزیر راه و شهرسازی، ضمن تأکید بر اعتماد کامل به نهادهای نظارتی دولت، رسیدگی دقیق و بدون ملاحظه درباره اتهام هر فرد در هر جایگاهی را لازم و واجب دانسته و آمادگی این وزارتخانه را برای همکاری در تکمیل تحقیقات و روشن شدن حقایق اعلام می‌کنم. لکن لازم است رسانه‌ها از گمانه‌زنی‌های بی‌پایه تا قبل از اثبات اتهام در مرجع صالح قضائی و خدشه به ابروی افراد، دوری کنند.» اتفاق دوم اما خود وی را نشانه رفت. انتشار تصاویری از حضورش در کنار زنی بدون حجاب در مالزی، جنجال آفرید. مشاور وی البته در توییتی تاکید کرد که انتشار عکس‌های خصوصی یک زن و شوهر چه حکمی دارد؟ اما آنچه باید؛ رخ داده بود.

درست وقتی در هیاهوی جنجال‌های سیاسی، خبر استعفای رستم قاسمی در خروجی رسانه‌ها تایید و تکذیب می‌شد که یکی از بزرگترین فشارهای تورمی در حوزه مسکن رخ داده بود و البته مهم‌ترین برنامه دولت، یعنی احداث یک میلیون واحد مسکونی در سال نیز روی زمین مانده بود .

بالاخره آنچه در متن پذیرش استعفا، به عنوان دلیل، از سوی ابراهیم رییسی عنوان شد، تشدید بیماری رستم قاسمی بود نه جنجال خصوصی و عمومی و عملکردی.

تفاوت رستم با حجت در کابینه

پیش از این نیز کابینه سیزدهم شاهد خروج یکی از اعضایش با نگارش نامه استعفا بود اما ماهیت استعفای عبدالملکی با استعفای رستم قاسمی تفاوت‌های چشمگیری داشت. عبدالملکی با فشار گسترده نمایندگان برای استیضاح روبرو بود و عملکرد نامناسب وی در کنار شعرهای بزرگ و ساده‌انگاری های عجیبش، سبب شده بود استیضاح وی مهیای طرح در مجلس باشد . در این دوره زمانی بود که عملیات نجات برای عبدالملکی تدارک دیده شد.

به نظر می‌رسد هدف اصلی عبدالملکی از استعفا ، پیشگیری از استیضاح زودرس در کابینه سیزدهم بود. این گمانه بعدها با انتصاب وی به عنوان دبیر شورای عالی مناطق آزاد تایید شد خصوصا که عبدالملکی در سابقه سخنرانی‌های پیشین بارها به مناطق آزاد تاخته بود و انتصاب وی از این منظر با شگفتی برخی ناظران سیاسی همراه شد.

استعفای رستم قاسمی هر چند توانست دولت را از مهلکه استیضاحی دیگر برهاند اما شایهتی به عملیات نجات نداشت و آنچه رییسی در متن پذیرش استعفا نیز بدان اشاره کرده نشان می‌دهد قراری برای بازگشت، حداقل در شرایطی کنونی وجود ندارد. وی ضمن تقدیر از تلاش‌های آقای قاسمی در دوران مسئولیت خود در وزارت راه و شهرسازی و آرزوی سلامتی برای ایشان، با استعفای آقای رستم قاسمی در پی تشدید بیماری، موافقت کرد و ابراز امیدواری نمود که بتوان از توانمندی‌های ایشان پس از بهبودی کامل استفاده شود.

فاطمی امین نجات می‌یابد

در این میان پیش از استعفای رستم قاسمی، دولت با اولین نشست استیضاحی برای وزرای خود مواجه گردید. طرح ستیضاح فاطمی‌امین، پس از دریافت مهلت دو ماهه حرف و حدیث‌های فراوان به صحن علنی مجلس رفت. بسیاری از نمایندگان با توجه به عقبه استعفای عبدالملکی به فاطمی امین توصیه کردند خود وزارت صمت را ترک کند اما رایزنی‌ها جواب داد و در عمل وی توانست رای اعتماد دوباره نمایندگان را به دست بیاورد .

به نظر می‌رسد رستم قاسمی اولین گزینهای است که دولت رسا خواستار خروج وی از کابینه بود و او نیز پس از تلاش دو و نیم ماهه برای ماندگاری، بالاخره با نظر دولت همسو شد تا مردی دیگر از نزدیکان احمدی‌نژاد و البته نزدیک به جبهه پایداری در راه وزارت صمت باشد. مهرداد بذپاش که در زمان ریاست‌جمهوری احمدی‌نژاد پله‌های ترقی را یکی پس از دیگری طی کرده و حالا می‌خواهد بر صندلی وزارت راه و شهرسازی تکیه زند.

{اقتصاد}

بخش اقتصاد– دولت از سویی اعلام کرده که هیچ اولویتی مهم‌تر از کنترل تورم ندارد و از سوی دیگر تاکید دارد که راه را برای توسعه اشتغال و بهبود تولید باز خواهد کرد، از طرفی اعلام می‌شود که تلاش برای کاهش سرعت رشد نقدینگی به نتیجه رسیده و از سوی دیگر با قانون ابلاغ شده جدید، موج جدیدی از افزایش حقوق به حساب کارمندان و بازنشستگان واریز خواهد شد و به این ترتیب موج جدیدی از پول‌های تازه به دست اقشار مختلف می‌رسد.

این موقعیت پیچیده و بعضا متناقض باعث شده که پاسخ دادن به یک سوال واضح دشوار شود. اولویت اقتصاد ایران در ۱۴۰۲ چه خواهد بود؟ بر اساس تجربه ثبت شده از سوی بسیاری از کشورها، در مدیریت رکود و تورم، دولت‌ها یک برنامه کلان ثبات را نهایی می‌کنند. یعنی وقتی رکود افزایش پیدا می‌کند، دولت با اجرای سیاست‌های انبساطی، مانند تزریق نقدینگی، تسهیلات اقتصادی و کاهش محدودیت‌های تولید، تلاش می‌کند که این شرایط را مدیریت کند و از سوی دیگر، وقتی تورم افزایش پیدا می‌کند، دولت‌ها با اعمال سیاست‌های انقباضی تلاش می‌کنند راه را بر رشد نقدینگی ببندند و با برخی سیاست‌های محدودکننده روند افزایشی قیمت‌ها را مدیریت کنند. در ایران اما در تمام این سال‌ها، یک دو گانه متضاد وجود داشته و در بسیاری از سال‌ها، در شرایطی که دولت‌ها از تورم رنج برده‌اند، همزمان

باید راهی برای خروج از رکود نیز پیدا می‌کردند. موقعیت بسیار دشوار رکود تورمی نیاز به یک مدیریت پیچیده و تخصصی دارد اما در ایران، معمولا شعرهای بزرگ جای برنامه‌های علمی را می‌گیرند و همین موضوع کار را دشوار می‌کند. یکی از اصلی‌ترین مسائلی که در برنامه‌ریزی‌های کلان سال آینده نیز باید برای آن پاسخی پیدا شود، نحوه برنامه‌ریزی دولت برای عبور از این موقعیت خواهد بود و این در حالی است که در هفته‌های آینده، دو برنامه مهم پیش روی قوای مقننه و مجریه خواهد بود. از سویی دولت اعلام کرده که ظرف روزهای آینده، لایحه بودجه را به مجلس می‌دهد و از طرف دیگر مجلس منتظر دریافت قانون هفتم توسعه است. دو متنی که آینده اقتصادی کشور را در یک بازه یک و پنج ساله تعیین خواهند کرد.

با وجود اهمیت سوال‌های کلان به نظر می‌رسد فعلا اصلی‌ترین دغدغه دولت، به موقع رساندن این متن‌ها است. مسعود میرکاظمی درباره اینکه بحث درباره بررسی بودجه سال ۱۴۰۲ و برنامه هفتم توسعه زیاد است و رییس مجلس شورای اسلامی اعلام کرد تا برنامه هفتم به مجلس نیاید بودجه را بررسی نمی‌کند، بررسی این لایحه و برنامه در دولت چگونه است، گفت: هر دو بررسی می‌شود، به دلیل اینکه در مجمع بررسی‌ها طولانی شد، سیاست‌ها با تأخیر ابلاغ شد اما در عین حال هر دو را جلو بردیم. رییس سازمان برنامه و بودجه ادامه داد: تبصره‌های بودجه سال ۱۴۰۲ را به دولت فرستادیم. دولت می‌تواند نظر دستگاه‌ها را بخواند و کار روی تبصره‌ها را آغاز کند و در عین حال برنامه هفتم را هم جلو می‌بریم و امیدواریم تا پایان آذرماه این برنامه را به دولت برسانیم. وی درباره عدم اتکای بودجه به درآمدهای نفتی، عنوان کرد: نفت همیشه یکی از منابع بودجه بوده است ولی منبع اصلی نبوده است، من نمی‌شود آن را به کنار گذاشت نظر مسوولان کشور هم این نیست.

میرکاظمی با تاکید بر اینکه درآمد حاصل از فروش نفت نباید به بودجه

{اقتصاد}

اولویت اقتصادی ۱۴۰۲ چیست؟

جاری برود، عنوان کرد: نظر این است به سمت درآمدهای مالیاتی برویم و از طریق سایر درآمدها، هزینه‌های جاری دولت تأمین شود و فروش نفت برای سرمایه‌گذاری در کشور اختصاص یابد. وی ادامه داد: منظور این نیست که نفت نفروشیم، نفت باید بفروشیم ولی باید تلاش کنیم ارزش افزوده‌اش را بالا ببریم و از خام‌فروشی جلوگیری کنیم و برویم به سمت اینکه ارزش

بیشتری ایجاد کنیم، برای همین در این دولت ۲ پالایشگاه پتروپالایشی با ظرفیت تولید ۳۰۰ هزار بشکه‌ای توافق‌نامه‌هایش امضا شد و برای اجرا رفته است که انشالله تولید ۶۰۰ هزار بشکه کمک‌کننده باشد. میرکاظمی درباره اینکه هر سال متن لایحه بودجه منتشر و در اختیار عموم قرار می‌گرفت آیا امسال نیز این کار صورت خواهد گرفت، گفت: هنگامی که لایحه بودجه در دولت تصویب شد به‌لحا قطعاً منتشر خواهد شد، یعنی هنگامی که لایحه به مجلس رفت و مجلس آن را تصویب کرد، منتشر خواهد شد. وی ادامه داد: البته ما زمانی هم که لایحه به دست مجلس رسیده باشد و اعلام وصول اعلام کند هم می‌توانیم آن را منتشر کنیم و زمانی هم که قانون شد، ابلاغ می‌شود. این صحبت‌ها نشان می‌دهد که احتمالاً در نهایت حرف مجلس نهایی خواهد شد و دولت باید بودجه سال آینده را بعد از نهایی شدن قانون برنامه هفتم توسعه دریافت کند. البته حتی این موضوع نیز کافی نیست و پس از آنکه رییس سازمان برنامه و بودجه اعلام کرد که نیازی به بررسی جداول بودجه وجود ندارد، نمایندگان مجلس به این موضوع واکنش نشان دادند.

یک عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس تاکید کرد که طرح اصلاح روند بررسی بودجه سالانه در مجلس در راستای رفع اشکالات درباره رسیدگی به جداول بودجه است و دولت باید به جای انتقاد از این موضوع، استقبال کند. احسان ارکانی در واکنش به صحبت‌های اخیر میرکاظمی رییس سازمان برنامه و بودجه مبنی بر اینکه ارسال جداول بودجه به مجلس به صلاح نیست، گفت: یکی از اشکالات جدی در روند بررسی جزئیات بودجه سالانه آن است که مجلس وقت زیادی جهت رسیدگی به احکام و تبصره‌های بودجه صرف می‌کرد و در دقیقه ۹۰ رای کلی به جداول داده می‌شد. حال اینکه کل بودجه مربوط به جداول است.وی یادآور شد: در همین راستا نمایندگان مجلس کلیات طرح اصلاح ماده ۱۸۲ آیین‌نامه داخلی مربوط به

ظلم مضاعف بر زنان کارگر

به گفته‌ی وی، این تبعیض عرفی با مفاد و تصریحات اصل ۲۰ قانون اساسی، تضاد و مغایرت آشکار دارد:

«اصل بیستم: همه افراد ملت اعم از زن و مرد یکسان در حمایت قانون قرار

دارند و از همه حقوق انسانی، سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی با رعایت موازین اسلام برخوردارند.»

یعقوبیان ادامه می‌دهد: شکل‌ها و نهادهایی هم که باید صدای اقشار مختلف جامعه کارگری بالاخص بانوان کارگر باشند، در سیاستهای شرکای اجتماعی با واژگانی مثلاً توجیه‌پذیر مثل تعامل و گفتگو ذوب شده‌اند و چشم بر مطالبات حقه کارگران بسته‌اند و اندک فعالیتی که دغدغه‌ی کارگران را دارند و در کنار آن‌ها ایستاده‌اند بعضاً با اعمال سلیاق شخصی ادارات کار حذف می‌شوند و از فیلتر تایید صلاحیت عبور نمی‌کنند.

مصادیق تبعیض در حق بانوان کارگر

اما تبعیض در حق بانوان کارگر، مصادیق زیادی دارد؛ بسیاری از قوانین حمایتی فقط مختص به زنان شاغل در دولت است و زنان مشمول قانون کار از شمول آن خط خورده‌اند و بسیاری از قوانین حمایتی موجود نیز به دلیل سودجویی کارفرمایان و اهمال ناظران بر زمین مانده‌اند.

یعقوبیان به ذکر مصادیق این تبعیض می‌پردازد: تعطیلی کارمندان مادر در روزهای پنج شنبه مصوبه شماره ۲۴۸۰۹ هیات وزیران مورخ اسفند ۱۳۹۰

تغییر در روند بررسی بودجه را تصویب کردند که قرار شد این طرح به صورت دو شوری بررسی شود. بدان معنا که مجددا طرح به کمیسیون آیین‌نامه داخلی جهت بررسی جزئیات آن ارجاع شد و بعد از ارایه گزارش این کمیسیون، مجلس وارد رسیدگی به جزئیات می‌شود. این عضو کمیسیون برنامه و بودجه ادامه داد: با تصویب این طرح سازمان برنامه و بودجه مکلف خواهد شد که به صورت جداگانه جداول بودجه را به مجلس ارایه داده تا آن را مورد بررسی دقیق قرار دهد؛ اینکه آقای میرکاظمی بیان کرده که این موضوع به صلاحدید نیست و نظم و نظام و یکپارچگی را به هم می‌ریزد، حرف قابل قبولی نیست.

انتظار می‌رود که آقای میرکاظمی و سایر ارکان دولت مصوبات مجلس به عنوان قانون را در مقام مجری اجرا کند نه اینکه برای آن «چون و چرا» بیاورد؛ ارکانی با تاکید بر لزوم رسیدگی دقیق تا جداول بودجه، گفت: معمولا هزاران اتفاق در جداول بودجه رخ می‌داد و مورد رسیدگی نمایندگان هم قرار نمی‌گرفت. ما با آسیب‌شناسی این اتفاقات در این طرح به دنبال رفع اشکالات هستیم پس نباید این موضوع باعث ناراحتی و نارضایتی سازمان برنامه و بودجه شود، مجلس می‌خواهد اشکالات موجود در روند رسیدگی به جداول را حل کند پس دولت هم استقبال کند.

در چنین شرایطی باید دید که آیا اساسا دو قوه امکان عبور از اختلاف نظرهای جزیی و اجرایی و رسیدن به مسائل و مشکلات کلان را دارند یا مانند موضوع اصلاحات در

بودجه، تغییرات در برنامه توسعه نیز به آینده موکول می‌شود. فعلا به نظر می‌رسد نقدها به برنامه‌های گذشته هنوز در سطح کلیات باقی مانده است. یک عضو ناظر مجلس در شورای عالی اقتصاد گفت: در جلسه شورای اقتصاد مقرر شد که در برنامه هفتم توسعه بر توانمندی‌ها و چالش‌ها تمرکز شود تا سرنوشت برنامه هفتم به سایر برنامه‌ها دچار نشده که هیچ مشکلی را حل نکرده و توانمندی‌ها نیز بافعل نشد. جعفر قادری با اشاره به جلسه روز گذشته شورای عالی اقتصاد بیان کرد: طبق قانون برنامه توسعه، باید محورهای کلی برنامه قبل از تصویب در دولت، در شورای عالی اقتصاد مطرح شده و کلیات محورها و جهت‌گیری‌های آن در شورای عالی اقتصاد مصوب شود که بر همین اساس جلسات شورای عالی اقتصاد تشکیل می‌شود. وی ادامه داد: روز گذشته جلسات کارگروه تخصصی و شورای عالی اقتصاد برگزار شد؛ نمایندگانی از سازمان برنامه و بودجه کلبیتی از محورها، جهت‌گیری‌ها و سرفصل‌های برنامه هفتم توسعه ارایه کردند. همچنین درباره چالش‌ها و توانمندی‌ها، ظرفیت‌ها و نقاط مثبت به بیان توضیحاتی پرداختند. این عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس توضیح داد: در این جلسه قرار شد کارگروهی کار سازمان برنامه و بودجه را تکمیل‌تر کند و گزارش آن به کارگروه شورای عالی اقتصاد ارایه شود. البته جهت‌گیری سازمان برنامه و بودجه با استناد به توصیه‌ها و تأکیدات مقام معظم رهبری است تا برنامه هفتم مساله محور باشد بدین معنا که مسائل و مشکلات کشور مورد توجه قرار گیرد.

در این صورت بر روی معضلات کشور همچون وضعیت صندوق‌های بازنشستگی، ناترازی سیستم بانکی و ناترازی بودجه تمرکز شده و برای رفع موانع و مشکلات تلاش می‌شود. در روزهای گذشته بخش قابل توجهی از این مشکلات خود را در متن دولت و سپس بررسی‌های مجلس نشان خواهد داد و باید دید که آیا به سوال اساسی موجود پاسخ داده خواهد شد یا خیر.

که بنابر پیشنهاد معاونت توسعه مدیریت سرمایه‌های انسانی رییس جمهور و به استناد اصل ۳۸ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تصویب شد: «کارکنان زن شاغل در دستگاههای اجرایی موضوع ماده ۵ قانون مدیریت خدمات کشوری که دارای فرزند زیر ۷ سال و یا فرزند دانش‌آموز دوره ابتدایی می‌باشند، ساعت کار روز پنج شنبه را می‌توانند در سایر روزهای هفته با رعایت سقف مقرر در ماده ۸۷ قانون مدیریت خدمات کشوری و یا از طریق دورکاری جبران کنند» اما سوال این است که آیا بانوان سختکوش در بخش خصوصی اساساً «مادر» نیستند یا وظایف مادری ندارند؛ چرا لایحه حمایت از مادران صرفاً در ادارات مصداق دارد نه در واحدهای تولیدی و صنعتی و خدماتی؟!

او ادامه می‌دهد: تبعیض آشکار دیگر، الزام به بازنشستگی در واحدهای تولیدی‌ست که کارفرمایان اجبار به بازنشستگی وفق تبصره ۴ ماده ۷۶ می‌کنند و اعلام می‌نمایند در صورتی که اقدام نکنید، اخراج می‌شوید و یا قراردادتان تمدید نمی‌شود که این اجبار با شرایط ماده ۷۸ قانون تامین اجتماعی صد درصد مغایر بوده و بانوان کارگر را در شرایط بحرانی قرار می‌دهد و حقوق اساسی آنان را نادیده می‌گیرد. مساله بعدی، آیین نامه اجرایی ماده ۷۸ قانون کار مصوبه مردادماه ۱۳۷۰ در خصوص شیرخورگاه و مهد کودک است که در عمل به فراموشی سپرده شده؛ در حالیکه ایجاد مهد کودک در کنار کارگاه یا پرداخت

کمک هزینه مهد کودک، الزام قانونی است که معمولا در ادارات دولتی و شرکت‌های سهامی عام اجرا می‌شود اما برای زنان کارگر هیچ محلی از اعراب ندارد!

دولت زنان کارگر را به امان خدا رها نکند

یعقوبیان با بیان اینکه «باور کنید بانوان شاغل در صنعت، متعلق به همین کشور و از سختکوش‌ترین طبقات مردم هستند» اضافه می‌کند: توقع داریم ادارات کار استان‌ها کم کاری نکنند و بازرسان به صورت متناوب و پیوسته ناظر بر عملکرد اجرایی قوانین در بنگاههای اقتصادی باشند؛ دولت نباید زنان

کارگر را در این وانفسای اقتصادی تنها بگذارد.

زنان کارگر عموماً متعلق به فرودست‌ترین طبقات اجتماع هستند؛ آن‌ها برای اینکه بتوانند نان در بیاورند و خرج فرزندان خود را بدهند، اجباراً از خیلی چیزها می‌گذرند؛ مادران کارگر در سال‌های اشتغال، روزگار بسیار سختی را سپری می‌کنند که پیری زودرس و انواع بیماری‌های ریز و درشت، کم‌ترین عواقب این روزگار سخت است؛ حال دغدغه اساسی این است که دولت فکری به حال این زن‌ها بکند.